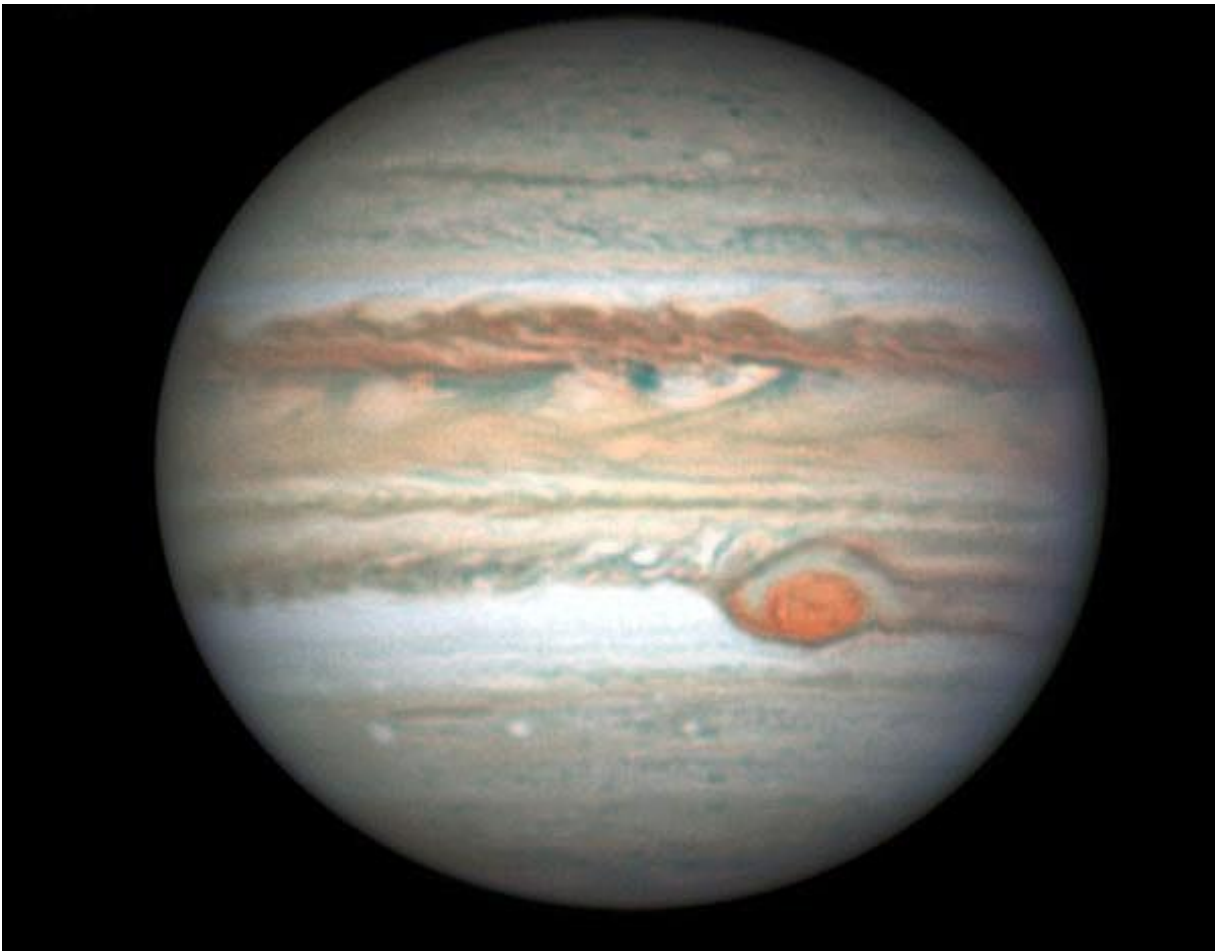
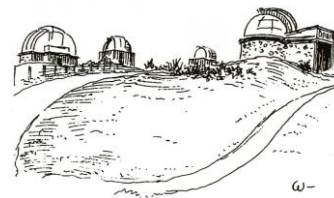

Nattehimlen november 2023

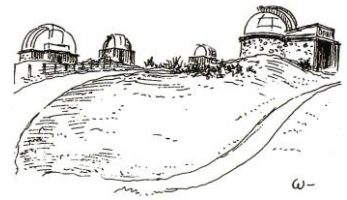
Jupiter og det cykloniske træk kendt som den store røde plet, nederst til højre, i 2019. Ny dissipativ aktivitet skrumper og kan være med til at destabilisere dette berømte træk i Jupiters atmosfære. Billedkredit: Anthony Wesley.

November byder på synet af fjerne åbne stjernehober i Cassiopeia og Perseus og mange flere galakser i Pegasus, Billedhuggeren og Andromeda. Orion står op sent om aftenen og dominerer den sydlige himmel efter midnat. De lyse planeter Jupiter, Saturn står på aftenhimmelen, mens Venus dominerer morgenhimmelen i øst. Og to meteorsværme (eller tre afhængigt af, hvordan man tæller dem) liver novemberhimmelen op.

En Taurid-ildkugle fotograferet den 28. oktober 2005 af Hiroyuki Iida fra Toyama, Japan.

2. november 2023. Jupiter når opposition og stiger i sydøst, når solen går ned i vest-nordvest. Planeten står i en afstand af omkring 596 millioner kilometer. Jupiter lyser med en blændende størrelsesorden $-2,9$ i nat, lysere end noget andet på nattehimmelen bortset fra Månen og Venus. Dens skive strækker sig over næsten $50''$. Den store planet ligger $13,5$ grader nord for himmelens ækvator, ideel for nordlige observatører, men stadig synlig for dem på den sydlige halvkugle. Jupiters fire største måner – de galilæiske måner – er også på deres lyseste og største nær opposition, og alle fire opløses til små skiver i et teleskop ved moderat forstørrelse. Jupiter forbliver godt placeret til visning resten af året, mens den bevæger sig ind på aftenhimmelen.

2. nov. Kig mod øst-nordøst lige før midnat for at se en aftagende måne stige op i en trekant med Castor og Pollux i Tvillingerne.

4. nov. Saturn når sit andet stationære punkt i Vandmanden og genoptager sin prograde (vest til øst) bevægelse mod stjernerne fra nat til nat.

5. nov. Månen i sidste kvarter 08:37 UT

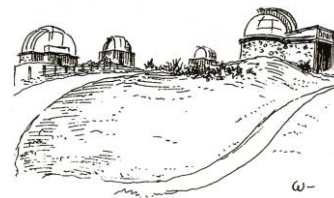
6. nov. Når daggry kommer, skal du kigge efter en slank halvmåne omkring 5 grader fra stjernen Regulus. Strålende Venus (magnitudo -4,3) ligger i nærheden. I et teleskop optræder Venus's 21" brede skive, og den har en meget højere overfladelysstyrke end vores måne. (Mens den ser lys ud, er Månen et mørkt objekt, i gennemsnit lige så mørkt som asfalt, mens skytoppene på Venus er meget mere reflekterende.)

6-12 nov. Taurid-meteorbygerne topper i denne uge med ikke meget måne i nærheden til at skjule udsigten. Der er to, de nordlige og sydlige taurider, og de topper begge i slutningen af oktober til midten af november. De kaldes nogle gange for Halloween-ildkuglerne. Du kan se disse lyse, langsomt bevægende ildkugler på den nordlige og sydlige halvkugle på stort set alle tidspunkter af natten. Denne begivenhed viser normalt 5-10 meteoror i timen, selvom nogle forudsigelser tyder på flere meteoror i år.

9. nov. En stor del af verden ser Venus komme meget tæt på – mindre end en grad – fra en aftagende halvmåne på den tidlige morgenhimmel. Men observatører i store dele af Europa kan nyde - med et teleskop - en måneokkultation af planeten i dagtimerne. Tidspunktet for begivenheden for snesevis af byer findes [på dette link](#) .

11. nov. Halvmånen står nær Spica lavt på den østlige himmel før solopgang.

13. nov. Nymåne, 09:27 UT

13. nov. Uranus når opposition, da den står op i øst, mens solen går ned i vest. Den fjerne iskæmpe er lige på kanten af synlighed med blotte øjne i størrelsesordenen +5,7 med en skive, der spænder over omkring 3,7 buesekunder. Du kan se den i Vædderen cirka halvvejs mellem Jupiter og Plejaderne. Uranus forbliver synlig gennem slutningen af 2023 og ind i det nye år på denne del af himlen. Hvis du har mørk himmel, så prøv at se planeten uden optik. Selvom planeten tydeligt, men ikke let, var synlig for stjernekyggere før teleskopernes tid, blev den ikke 'opdaget', før William Herschel fandt den med et 6" teleskop den 13. marts 1781. For en endnu større udfordring – prøv at finde nogle eller alle Uranus' lyse måner ved hjælp af denne handy-dandy månefinder på Sky&Telescope.

18. nov. Mars når endelig sammen med Solen. Den vil langsomt dukke op igen vest for Solen på morgenhimlen i de kommende uger.

18.-21. nov. Leonid-meteorregnen har været stille de sidste mange år, og det er stadig en beskeden byge trods nogle historiske udbrud. Bygen opstår, når Jorden passerer gennem den periodiske komet Comet 55/P Tempel-Tuttles bane. Et toppunkt på 15 meteoror i timen er typisk for Leoniderne. Men intet er sikkert, og der kan komme flere. Sæt kryds i din kalender. Leoniderne kan dukke op hvor som helst på himlen, men ser ud til at spore deres veje tilbage til en udstråling fra Løvens 'segl'.

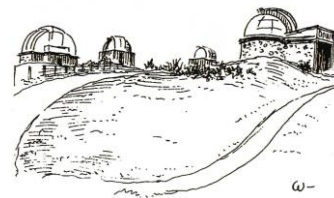
20. nov. Månen i første kvarter 10:50 UT

20. nov. Månen står omkring 5 grader fra Saturn på den sydvestlige himmel efter solnedgang. Den ringede planet krymper langsomt, og dens ringplan lukker sig, men planeten er altid et kig værd i et teleskop. Saturn lyser i dag med en styrke på +0,8 og dens skive spænder omkring 17".

22. nov. Neptun ligger omkring 1,5 grader nord for Månen.

27. nov. Fuldmåne, 09:16 UT

Brorfelde Astronomiske Vennekreds
Observator Gyldenernes Vej 13
Brorfelde, 4340 Tølløse
web@brorfelde.eu
www.brorfelde.eu

12. årgang nr. 11

Brian Ventrudo – 1. november 2023

Bearbejdet af Tom Rosenquist Jensen 1. november 2023